

ГІМН КРАСІ, БАГАТСТВУ І НЕПОВТОРНІСТІ ПРИРОДИ ПОЛТАВЩИНИ*

У 2007 році полтавське видавництво "Верстка" зробило чудовий подарунок дендрологам, лісівникам, екологам, паркобудівельникам і взагалі всім тим, хто не байдужий до Рослини. Адже саме влітку цього року вийшла друком книга "Парки Полтавщини: історія створення, сучасний стан дендрофлори, шляхи збереження і розвитку", в якій професійно й яскраво представлена мальовнича природа Полтавщини з її багатим рослинним світом. Автори рецензованої книги – ентузіасти природоохоронної справи, патріоти рослинного царства. За останні роки вони зробили досить багато для пропаганди охорони рослин. Книга, що рецензується, складається з таких розділів:

- Соціально - екологічна роль парків Полтавщини
- Історія створення та вивчення парків Полтавщини
- Сучасний стан дендрофлори
- Раритети парків
- Характеристика парків Полтавщини
- Проблеми збереження та розвитку парків

* Рецензія на книгу О.М. Байрак, В.М. Самородов, Т.В. Панасенко. Парки Полтавщини: історія створення, сучасний стан дендрофлори, шляхи збереження і розвитку. – Полтава: Верстка, 2007. – 276 с.

- Конспект дендрофлори парків
- Висновки.

Книга видана на найвищому поліграфічному рівні, робить зримою красу окремих видів та цілих ландшафтів Полтавщини. В ній вміщено значну кількість світлин, у тому числі 40 кольорових різного формату. Вражає майстерність їх виконання, передусім тих, на яких великим планом ілюструються окремі представники дендрофлори Полтавщини.

Червоною ниткою в книзі проходить думка про те, що природа для людини – це все-таки майстерня, а не храм. Людина має орієнтуватися в природі так, як добрий майстер у себе в майстерні.

Недарма ж в народі говорять: „Дбаєш на рік – сій пшеницю; дбаєш на століття – саджай дерево”.

Непересічними здобутками авторів книги є ґрунтовний аналіз історії створення парків Полтавщини. З великою шаною автори згадують усі прізвища людей, причетних до створення конкретного парку, яких на Полтавщині нараховується 48. Проаналізовано 492 види рослин різного географічного походження, 127 форм, 30 гібридів, 1 різновид. Детально наводиться характеристика сучасної дендрофлори парків – екзоти (24), вікові дерева (26), рослини, що занесені до Червоної книги України (5), регіонально рідкісні (6). Вперше наведено конспект дендрофлори Полтавщини.

Надзвичайно цінним є й те, що автори не пропустили жодного населеного пункту, в якому були створені парки, враховуючи кожне пам'ятне дерево.

Рецензована книга є безперечним вкладом її авторів у розбудову мальовничої України, про яку писав Т.Г. Шевченко:

*І все то те, вся країна,
Повита красою,
Зеленіє, вмивається,
Дрібною росою.
Споконвіку вмивається,
Сонце зустрічає...
І нема тому почину,
І краю немає.*

Разом із цим, книга „Парки Полтавщини” – це серйозна наукова праця, що заслуговує найвищої оцінки, а її автори – О.М. Байрак, В.М. Самородов, Т.В. Панасенко – достойні високої поваги й шани. Кожен, хто прочитає цю книгу, обов’язково побачить не рослину в собі, а себе в рослині, сприймаючи і її розумом.

З огляду на це, зазначу, що рецензована книга – це справжній гімн красі, багатству і неповторності рідної природи, відповідальність за збереження якої несуть перед майбутніми поколіннями держава і кожний її громадянин; вона послужить ефективним доповненням до виховання патріота рідної землі і рослинного царства.

Лисенко В.П., академік МАНЕБ, Почесний член УБТ, доктор філософії, доцент, завідувач кафедри ботаніки та фізіології рослин Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва.

Довідник „Вісника Полтавської державної аграрної академії”

Аналогічним дипломом II ступеня нагороджений також редакційно-видавничий відділ Полтавської державної аграрної академії, лауреат конкурсу „Краща книга Полтавщини-2007” у номінації „Науково-популярні видання” за книгу „Історія розвитку тваринництва Полтавщини XIX-XX ст.” (Автори – М.А. Якименко, В.М. Нагаєвич).

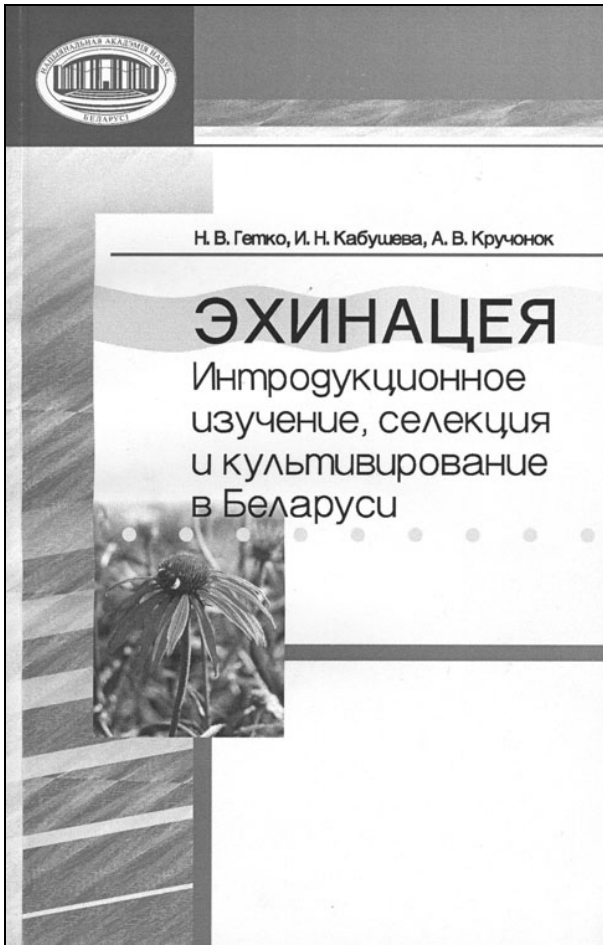
Редколегія „Вісника ПДАА”

Вітаємо з високою відзнакою!

Ми приєднуємося до слів рецензента. Вони абсолютно об'єктивні, адже книга „Парки Полтавщини” визнана „Кращою книгою Полтавщини-2007”. Тому щиро і сердечно вітаємо з цим її видавців – ПП „Верстка”, а також наших авторів: О.М. Байрак, Т.В. Панасенко і В.М. Самородова. Натхнення вам для нових змістовних і цікавих книг, вдячних читачів та рецензентів!

ЭХИНАЦЕЙНЫЙ ПРОРЫВ ИССЛЕДОВАТЕЛЕЙ БЕЛАРУСИ*

Благодаря своим лекарственным, кормовым, медоносным и декоративным свойствам представители рода Эхинацея (*Echinacea Moench*) широко и всесторонне изучаются во всем мире. В полной мере это относится и к странам СНГ, в научных учреждениях которого также ведутся их целенаправленные исследования. Главным итогом которых является создание новых лекарственных препаратов и БАДов для преодоления негативных процессов трансформации среды обитания человека, способствующих повышению его иммунитета.

С учетом этого следует приветствовать любое монографическое изучение эхинацеи, как у нас в стране, так и за ее пределами. Именно такой работой в постсоветском пространстве последнего времени следует считать рецензируемую книгу сотрудников Центрального ботанического сада НАН Беларуси.

В ней излагаются результаты интродукцион-

ного изучения двух видов упомянутого рода – эхинацеи пурпурной и эхинацеи бледной. Последнее обстоятельство особенно радует, так как комплексных работ по изучению эхинацеи бледной в мировой литературе очень мало. Они или имеют отрывочный характер, или изобилуют явно ошибочными данными из-за путаницы, в большинстве своем, эхинацеи бледной с эхинацеей узколистной.

Рецензируемое издание включает в себя введение, одиннадцать разделов, заключение и список литературы.

Основной экспериментальный материал отличается определенной оригинальностью. Это касается, прежде всего, очень качественных анатомических исследований листьев в процессе их онтогенеза. Параллельно этому проводится анализ пигментного фонда листа, фракционный состав его белков и полифенолов. Полученные данные подвергаются корреляционной обработке, результаты которой используются для интенсификации селекционного процесса. При этом важно отметить, что наши белорусские коллеги впервые в мировой практике осуществляют разные направления селекции эхинацеи пурпурной – отдельно как для декоративных целей, так и для лекарственного растениеводства.

Все это свидетельствует о том, что авторы книги полностью реализуют теоретические основы интродукционной работы, разработанные академиком Н.И. Вавиловым и его школой.

Читатель найдет в книге и другие ценные подходы как методического, так и экспериментального характера. Это, например, закономерности изменения морфоструктуры растений в связи с климатическими условиями во вторичном ареале эхинацеи. Тоже самое касается данных по фракционному составу белков как показателю экологической приуроченности видов. Из них, например, четко вытекает заключение о ксероморфности эхинацеи бледной и ее большей приспособленности к условиям аридизации климата, чем у эхинацеи пурпурной. Остается только сожалеть, что такой интересный материал авторы не персонифицировали соответствующими охраняемыми документами (патентами или авторскими свидетельствами на изобретения).

* Гетко Н.В., Кабушева И.Н., Кручонок А.В. Эхинацея: интродукционное изучение, селекция и культивирование в Беларуси. – Минск: Белорус. наука, 2006. – 164 с.

На этом фоне несколько слабее выглядят разделы, посвященные вопросам возделывания эхинацеи. И хотя авторы называют один из них «особенностями культивирования», справедливости ради, следует отметить отсутствие этих самых особенностей. При этом многие аспекты, такие, например, как влияние разных доз удобрений на синтез оксикоричных кислот и в частности цикориевой кислоты, не подвергнуты никакому анализу, а данные вообще выходят за рамки ранее установленных другими исследователями закономерностей.

В книге, к сожалению, есть и абсолютные алогичности, на которые, в дальнейшем, авторам следует обратить самое пристальное внимание. Речь идет, с одной стороны, о рекомендации – как оптимальных для семенного выращивания – норм высева 6 и даже 4 кг/га семян, а с другой стороны, при рассадном способе – посадки 15-ти растений на один погонный метр. После этого совершенно не ясно, на какую густоту следует ориентироваться производителям. Особенно, если учесть то обстоятельство, что в условиях Беларуси не лимитирован уровень осадков, а

также и то, что эхинацея – многолетник, использование которого начинается со второго, а иной раз даже третьего года вегетации.

Это не умаляет, однако, положительного заряда, который несет книга. На то наука и является наукой, чтобы искать ответ на вопросы, вызывающие сомнения. Думаем, что именно так и поступят авторы книги.

Нам же приятно констатировать еще одну особенность рецензируемого издания. Его суть заключается в следующем: из 170 приведенных в списке литературы источников 99 касаются работ, непосредственно посвященных эхинацее. Из них 31 работа – исследования ученых из Украины, а 36 – публикации, которые впервые увидели свет в Полтаве. Все это – явное свидетельство позитивного влияния украинской школы на исследования эхинацеи в странах СНГ. Гетко Н.В., Кабушева И.Н. и Кручонок А.В. убедительно подтвердили это своей монографией, как и то, что на основе данного коллективного опыта они сумели самобытно изучить многие другие вопросы. В этом их большая историческая и функциональная заслуга.

*Поспелов С.В., Самородов В.Н., доценты
Полтавской государственной аграрной
академии, лауреаты премии им. Л.П. Симиренко
Национальной академии наук Украины*

Вітаємо з авторством на новий сорт ехінацеї

*Вітаємо наших постійних авторів –
доцентів агрономічного факультету
Полтавської державної аграрної академії
Віктора Самородова та Сергія Поспелова
з отриманням авторського свідоцтва
України на сорт ехінацеї пурпурової
Зірка Миколи Вавилова!
Символічно і відрадно, що отримано воно
у день 120-річчя
від дня народження М.І. Вавилова.
Щожхай його немеркнуча Зірка
завжди осяває шлях нашим винахідникам!*

Редакція журналу